

JAN KŘIPAČ / 5. 12. 2016

Taková láska

V roce 1959 měla premiéru filmová adaptace divadelní hry Pavla Kohouta *Taková láska*. Pozoruhodný snímek Jiřího Weisse nyní vychází poprvé na DVD.

Drama *Taková láska* patřilo k dílům, kterými se Pavel Kohout v druhé polovině padesátých let snažil vymanit ze své předchozí budovatelské tvorby příklonem k civilnějším tématům všedního života. Příběh milostného trojúhelníku, v němž mladá studentka práv dá přednost vztahu se starším ženatým učitelem před manželstvím s mužem, jehož nemiluje, byl poprvé inscenován v pražském Realistickém divadle v říjnu 1957.

Literární scénář k filmu dokončili Pavel Kohout s režisérem Jiřím Weissem a spoluscenáristou Jiřím Brdečkou v březnu 1958. Ačkoli v něm učinili dílčí úpravy několika motivů, základní charakteristiky hry, jako např. fragmentovaná výstavba či zcizující efekty, zůstaly zachovány a dodaly filmu na svou dobu poměrně nezvyklý ráz. Snímek vznikl ve výrobní skupině Feix – Daniel, v níž Weiss realizoval své předchozí dva filmy *Hra o život* a *Vlčí jáma*.

Natáčení *Takové lásky* probíhalo od konce července do začátku prosince 1958 v pražských exteriérech, reálech (zejména v architektonicky ojedinělé Právnické fakultě) a ateliérech na Barrandově. Zde také vznikla podle návrhu Karla Škvora rozměrná replika Náměstí republiky a Obecního domu, v níž byl pořízen jeden z dialogových výstupů. Oproti původní divadelní inscenaci provedl Jiří Weiss změny také v hereckém obsazení. Janu Dítětovou v hlavní roli nahradila Marie Tomášová, jež za své ztvárnění studentky Lídy Matysové získala ocenění za nejlepší herečku roku 1959 v anketě filmových diváků. Rovněž další postavy byly obsazeny vesměs herci Národního divadla, ať už se jednalo o Vladimíra Ráže (docent Petrus), Miloše Nedbala (soudce), Jiřinu Šejbalovou (matka Lídy) či Marii Vášovou (matka Lídina snoubence Milana). Výjimkou byli pouze člen Krajského oblastního divadla v Hradci Králové

Svatopluk Matyáš (Milan) a Jarmila Smejkalová (dr. Petrusová) z Městských divadel pražských.

Taková láska měla českou distribuční premiéru 2. října 1959 v několika pražských kinech zároveň. Ještě předtím byla uvedena na MFF v Edinburghu. Během následujících let byla Československým filmexportem prodána do spřátelených socialistických zemí, Belgie, Finska a několika států Latinské Ameriky.

V době uvedení byl Weissův film dobovou českou kritikou přijat rozporuplně. Novináři *Takové lásce* vytýkali zejména údajné zdůrazňování individualismu na úkor větší společenské zodpovědnosti, ačkoli film sám takto jednoznačně nevyznívá. Tehdejší výhrady shrnul ve své anotaci pro *Filmový přehled* Luboš Bartošek: „Kritika film přijala s netajenými rozpaky. Ne jedné straně zdůrazňovala umělecko-technickou vyspělost režiséra Jiřího Weisse, na druhé straně nemohla pominout slabiny díla. Autoři totiž přijímají a snaží se ospravedlnit svou hrdinku tím, čím se ona sama hájí: silou její lásky.“^[1]

Dnes je *Taková láska* především dokladem ojedinělých vyprávěcích postupů a stylistických řešení v rámci české umělecké kinematografie přelomu padesátých a šedesátých let. Z divadelní hry přebírá achronologickou formu vyprávění, v níž jsou události řazeny na přeskáčku podle toho, jak si je v paměti vybavují hlavní protagonisté příběhu. Drama je přitom stylizováno jako soudní proces, jenž se však neodehrává v místnosti soudu, ale v různých prostředích fikčního světa. Postava soudce vstupuje do děje, zastavuje ho a svými otázkami vybízí protagonisty, aby si rozvzpomněli na minulost. Některé události jsou dokonce znovu opakovány s tím, jak soudce rekonstruuje případ dívky, která nakonec kvůli nešťastné lásce spáchala sebevraždu. Weiss navíc celý příběh zobrazuje v netradičním vizuálním modu, kdy klasický prostředek nakloněného rámu záběru nepoužívá pouze v určitých momentech za účelem dramatisace či zdůraznění psychického stavu hrdinky, ale de facto konstantně v průběhu celého filmu. Vzniká tak nepříjemný obraz destability, nepřirozenosti a stísněnosti, kterým je vyjádřeno zdánlivě civilní vyprávění o citu, vymykajícím se dobovým nárokům společnosti.

Taková láska (ČSR 1959), režie: Jiří Weiss, scénář: Jiří Weiss, Pavel Kohout, Jiří Brdečka, kamera: Václav Hanuš, střih: Miroslav Hájek, zvuk: Miloslav Hůrka, hrají: Marie Tomášová, Vladimír Ráž, Svatopluk Matyáš, Miloš Nedbal, Jarmila Smejkalová, Jiřina Šejbalová, Marie Vášová a další. Filmexport, 79 min. Vydání na DVD: 2. 10. 2016

Poznámky:

[1] BK [Bartošek, Luboš], Taková láska. *Filmový přehled* 1959, č. 35 (12. 11.).